

Position paper n.a.v. rapport commissie De Winter

Ter bespreking bij rondetafelgesprek 6 november 2019

Horizon streeft ernaar om jongeren en hun ouders op een zo goed mogelijke manier te begeleiden naar een plek in de samenleving. Bij Horizon werken we nooit alleen met de jongere, maar met het hele gezin toe naar een duurzame situatie. Sleutelwoorden daarbij zijn; gezamenlijke besluitvorming, betrokkenheid en inzetten op de motivatie en kracht van de jongere en het gezin.

Het rapport van commissie De Winter laat een aantal zaken zien waar Horizon in de loop der jaren hard aan heeft gewerkt, zoals gezamenlijke besluitvorming, actieve betrokkenheid van het hele gezin en uitgaan van krachten. Daarnaast zijn er ook zaken te concluderen die stevig doorontwikkeld dienen te worden. Net als het kabinet, streeft Horizon naar een jeugdzorgsector waarin jongeren en hun gezinnen optimaal behandeld worden en aan de hand van onderzoek en vernieuwde methodieken, zo passend mogelijk begeleid en ondersteund worden.

In dit position paper schetsen we welke conclusies uit het rapport van commissie De Winter knellen met het kabinetsbeleid. We geven mogelijke oplossingen weer en benoemen wat wij daarbij van de politiek verwachten.

Gevolgen decentralisatie

Decentralisatie/verantwoordelijkheid voor jeugdzorg naar gemeenten. Er was niet voorzien dat iedere gemeente het op een eigen manier ging aanpakken. Bureaucratie en administratieve lasten zijn hierdoor gegroeid. Ook het introduceren van alternatief integraal aanbod over domeinen heen (combinatie van onderwijs en zorg, zoals School2Care) stuit op schotten. Beide systemen werken anders en kennen bijvoorbeeld een andere financieringsvorm. Dit maakt het ontschotten moeizaam met als gevolg dat het aanbieden van een dergelijk alternatief (in dit geval om uithuisplaatsing tegen te gaan) bijna geen kans heeft.

Er wordt veelal gestuurd op 'veiligheid' en tegelijkertijd op 'minder kinderen in een residentie'. De definitie van veiligheid wordt veelal vertaald naar hekken, gesloten deuren en verblijf in een residentie. Er wordt in het kader van de veiligheid veelal direct gekeken naar verblijf in een residentie waarbij risico's tot een minimum beperkt zijn. Om veiligheid te kunnen bieden is soms uithuisplaatsing en geslotenheid nodig. Daarnaast tonen onderzoeken aan dat veiligheid ook in andere aspecten zit. Horizon is daarom van mening dat de 'traditionele manier van werken' op een residentie anders kan worden aangepakt, nl; met een zo open mogelijk klimaat, uitgaan van krachten, inzet van het informele netwerk ter ondersteuning, alleen residentieel als het moet, en naar huis zodra dat kan. Zo kort als mogelijk en zo lang als nodig. In onze optiek moeten we als maatschappij meer verantwoorde risico's durven nemen. Met de meest nieuwe initiatieven bewijzen we dat een meer open karakter mogelijk is en dat trajecten in veel gevallen korter kunnen.

Bezuinigingen op het jeugdzorgbudget hebben tot een aantal factoren geleid die van grote invloed zijn op personeel binnen de sector. De jeugdzorg is geen aantrekkelijke sector om voor te werken, er is immers hoge werkdruk en lage salariëring. Maatschappelijk gezien lijdt de sector onder een slechte reputatie, andere sectoren zijn aantrekkelijker om voor te werken, waardoor krapte op de arbeidsmarkt toe neemt.

Ook hebben de bezuinigingen effect op innovatie binnen de sector. Het ontbreekt medewerkers aan tijd, rust en opleidingsruimte en daarnaast komen de onderzoeksbudgetten steeds meer onder druk te staan. Ruimte voor vernieuwing en innovatie stagneert hierdoor.

Lage inkooptarieven leggen een hoge druk op de kwaliteit van de jeugdzorg. Door de lagere inkooptarieven is er minder ruimte om bijvoorbeeld de groepsgroottes te verkleinen, simpelweg vanwege het gebrek aan financiële middelen. Als we willen werken met kleinere groepen in een meer “open setting” en niet meer separeren zoals het kabinetsbeleid onderschrijft, vergt dat meer inzet en opleiding van mensen. Echter is het daadwerkelijk fundamenteel veranderen van de jeugdzorgsector op de lange baan geschoven door onder meer de lage inkooptarieven.

Oplossingsrichtingen en onze verwachtingen van de politiek

Om de bovenstaande problemen op te lossen, zien wij de volgende oplossingsrichtingen:

1. Meerjarenafspraken en regionale bundeling van beleid met gemeenten. Zo kunnen we bureaucratie en administratieve lasten terugdringen. Dit kan leiden tot een kostenbesparing aan zowel zorg- als gemeentelijke kant.
2. Ondersteunen en stimuleren van innovatie door aanpassen van regelgeving om de financiering van nieuwe initiatieven gemakkelijker te laten verlopen.
3. Een duidelijke en eenduidige definitie van wat ‘veiligheid’ voor een kind betekent. Als deze definitie voor de hele keten helder is opgesteld kunnen we meer met elkaar betekenen en denken in mogelijkheden van gezinnen en kinderen.
4. Het aantrekkelijker maken om een opleiding te volgen gericht op jeugdzorg. Door een aanpassing van de salariëring en de arbeidsvoorwaarden wordt de concurrentie met andere sectoren kleiner.
5. Door een verhoging van het inkooptarief, kan de groepsgrootte worden verkleind. De hoge werkdruk en de druk op kwaliteit kunnen hiermee afnemen.
6. Financieren van de doorontwikkeling, onderzoek en innovatie van de jeugdzorg. Omdat de winkel verbouwd wordt tijdens openingsuren, vergt het veel tijd van medewerkers. Deze tijd en aandacht is niet verdisconteerd in de tarieven.

Met vriendelijke groet,
Horizon Jeugdzorg en Onderwijs